

ELŐFIZETÉSI ÁR:
Egész évre . . . 6 korona
Egyes szám ára 4 fillér.

MEGJELENIK HETENKINT EGYSZER:
szombaton és egyes rend-
kívüli alkalmakkor.

A VÁROS

SZERKESZTŐSÉG:
Városi közlevéltár (város-
háza, földszint 7. sz. Ide
küldendők a kéziratok.

KIADÓHIVATAL:
Városi könyvnyomda-vállal-
lat irodája. Ide küldendők
az előfizetési díjak és hirde-
tések.

KÖZIGAZGATÁSI, KÖZMŰVELŐDÉSI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP.

== Felelős szerkesztő: KONCZ ÁKOS. ==

Kiadótulajdonos: A VÁROSI KÖNYVNYOMDA-VÁLLALAT.

Közgyűlés.

Városunk törvényhatósági bizottsága f. hó 28-án tar-
totta közgyűlését Domahidy Elemér főispán elnöklésével.
A bizottsági tagok nagy számban jelentek meg és mind-
végig jelen voltak. Az elnök főispán megnyitván a köz-
gyűlést, üdvözölte a bizottsági tagokat, jelezvén, hogy egyéb
fontos tárgyak mellett több állás vár betöltésre, majd a
következő beszédet mondta:

Mélyen tisztelt közgyűlés!

A gondviselés mindenható hatalma megengedte, hogy
az 1911. év végére épségben, egészségben elérhessünk és
számot adhassunk arról, hogy az elmúlt évben miként
tettünk eleget megbízásunknak. Ha visszapillantást vetünk
az ó esztendőre, ennek eredményeképpen meg kell álla-
pítani, hogy Debreczen város feltűnő módon szinte mért-
földes lépésekkel halad előre a fejlődésben. Fejlődik létesít-
ményekben, intézményekben. Ennek igaz, természetesen,
önmagukban rejlő okai is vannak, de tulajdonítható ez a
nagy fejlődés a közgyűlés tagjainak és a közgyűlési tagok
hölcs belátásának minden nemes, kulturális cél iránt meg-
nyilatkozott meleg érdeklődéseinek.

Nem lehet megemlítés nélkül hagyni azokat, akiket a
sors kegyetlen szeszélye folytán elvesztettünk. Amikor azon-
ban ezekről megemlékezünk, bizzunk az ifju generáció
energiájában, hogy méltó utódai lesznek amaz elődöknek,
akik a város fejlődésében az uttörők voltak.

Felelősségteljes állásomban bőven volt alkalmam, hogy
a városi közigazgatást figyelemmel kísérek s nyugodt
lélekkel mondhatom, hogy a tisztviselői kar — bár nem
teljes számban, de teljes ambícióval — lépésben volt a
város nagy fejlődésével, működésük, tevékenységük a múlt
évekéhez képest sokkal nagyobb, jobb, kitünőbb volt.
Hivatásuk derekas teljesítésében — nagy örömeinkre rá-
szolgált a dicséretre. Engedje meg azért a mélyen tisztelt
közgyűlés, hogy a törvényhatósági bizottsági tagok nevé-
ben is a tisztviselői karnak buzgó munkásságáért, tevékeny-
ségéért elismerésünket fejezzem ki s azon reményemnek
adjak kifejezést, hogy jövőre adott esetben még fokozottabb
mértékben adják jelét lelkiismeretességüknek, szorgalmuk-
nak és tevékenységüknek.

Ezek után felhívom a mélyen tisztelt közgyűlés figyel-
mét arra, hogy fontos állások betöltése van napirenden.
Teljes bizalommal tekintek a választási eljárás elé, bízom
benne, hogy a közgyűlés bölcs belátása elsősorban az
igazságosságot és méltányosságot fogja tekintetbe venni.
Erre kérem magam is a közgyűlés tagjait, akiket ezennel üdvö-
zölök és rendes közgyűlésünket megnyitottnak jelentem ki.

A főispán elismerő szép szavai után Kovács József
polgármester állott fel és így szólt:

A tisztviselői kar halálával veszi a főispán ur jóleső
nyilatkozatát és elismerését. A magam és tisztviselő tár-
saim nevében midőn megköszönöm azt, mondhatom, hogy
éppen most, az ujév beköszönése közeledtével, nagy jutu-
lomnak tartjuk az elismerést és azt halálával köszönjük.

Az éljenzés lecsillapultával megkezdődött a tárgysoro-
zat letárgyalása.

1. **Polgármesteri jelentés** 1911. évi november hó-
napról.

A közgyűlés a jelentést tudomásul vette.

2. **Kereskedelemügyi m. kir. miniszteri leirat** a
közeletvám szedési „Engedélyokirat” hatályának meg-
hosszabbítása tárgyában.

A közgyűlés tudomásul vette, hogy a miniszter
ur a közeletvám Engedélyokirat-át 1912. június 30-ig
meghosszabbította.

3. **A törvényhatósági választott bizottsági tagok**
1912. évre érvényes névjegyzékének bemutatása.

A közgyűlés a bemutatást tudomásul vette.

4. **Közigazgatási bizottság** tagjai sorából kilépő
5 tag helyének választás útján betöltése.

A közgyűlés a bizottságba két évre beválasztotta:
Csanak János, dr. Fejér Ferencz, Somogyi Pál, Szi-
lágyi Imre és Tóth István biz. tagokat.

5. **Igazoló választmány** 5 tagjának megválasztása.

A közgyűlés megválasztotta egyhangulag Lestyán
Adorján, Megyery Pál dr., Sinka Sándor, Török Pé-
ter, Jánosi Zoltán biz. tagokat; míg a főispán a maga
részéről kinevezte a bizottság elnökéül Márk Endre,
tagjaiul dr. Freund Jenő és Kardos László biz. tagokat.

6. **Állandó bíráló választmány** magalakítása.

A közgyűlés megválasztotta Bacsó Dezső, gróf
Degenfeld József, Komlóssy Dezső, Szilágyi Imre és
dr. Tüdös János biz. tagokat.

7. **Főjegyzői, gyámpénztárnoki, mérnöki, adófő-
tishti, árvaszéki iktatói, árvaszéki kiadói, árvaszéki
irattárosi, katonai iktatói, katonai segédnyilván-
tartói és rendőrségi pénzbüntetést behajtói** állásoknak,
valamint az ezen állások betöltése folytán esetleg megüre-
sedő hivatali állásoknak választás útján betöltése.

Elnök főispán és a közgyűlés kinevezte illetve
megválasztotta a kijelölő bizottság tagjaiul: dr. Ke-
nézy Gyula, dr. Fráter Imre, Márk Endre, Szilágyi
Imre, Tüdös János dr. és Somogyi Pál bizottsági ta-
gokat és a kijelölés tartamára a közgyűlést felfüg-
gesztette.

A főjegyzői állásra egyedül Körner Adolf tb. fő-
jegyző-tanácsnok pályázott, kit a közgyűlés egyhangu

lelkességgel főjegyzővé választott. Az új főjegyző nyomban letette az esküt és körülbelül a következőket mondotta:

Azt hiszem, hogy a közpályán működő tisztviselőnek legnagyobb jutalma az a megtiszteltetés, amely a törvényhatósági bizottság választásában megnyilatkozik. Engem is a legnagyobb jutalom ért most. Érzem gyöngeségemet, de számítok a törvényhatósági bizottság jóakaratu támogatására. A város és polgárság érdekében akarok és fogok dolgozni. Ehhez kérem a közgyűlés tagjainak támogatását és hálásan köszönöm meg az irántam megnyilatkozott bizalmat.

A közgyűlés megéljenezte a megválasztott főjegyző férfias beszédét és Mark Endre biz. tag indítványára kimondta, hogy a főjegyző részére 1912. január 1-től 1000 kor. személyi pótlékot szavaz meg.

Körner Adolf megválasztásával megüresedett tanácsnoki állásra a kijelölő bizottság, miután Boldisár Kálmán dr. visszalépett, Tóth Emil dr. tanácsnokot és Jeney Szabó Miklós tb. rendőrfőkapitányt jelölte. Miután husznál több aláírással a szavazás elrendelését kérték, a főispán azt el is rendelte és pedig úgy, hogy a bizottsági tagok két küldöttségnek szavazzanak. Az első küldöttség elnöke volt Kernhoffer József tagjai Geréby Pál és Kertész Imre, jegyzője Hegedűs István dr., a másik küldöttség elnöke volt Petzkó Ernő dr., tagjai Publig Ernő, Mike Ferencz, jegyzője Vásáry István dr.

A szavazás befejeztével Kernhoffer József bejelentette annak eredményét, amely szerint beadtak összesen 145 szavazatot. Ebből kapott

Tóth Emil dr.	98
Jeney-Szabó Miklós	47

szavazatot s így Tóth Emil dr.-t a főispán megválasztott tanácsnoknak jelentette ki.

Az így megüresedett I. aljegyzői, majd a II. és III. aljegyzői állásokat töltötték be. Az első aljegyzőségre közfelkiáltással nagy éljenzés közepette megválasztották Szabó Elek polgármesteri titkárt, a III. aljegyzői állásra közfelkiáltással Vásáry István drt. a IV. aljegyzői állásra Tatay Zoltán dr. 65 szavazatával szemben Zöld József tb. aljegyzőt 81 szavazattal.

Ezután következett a többi állások betöltése, amelyeknél csak két esetben volt szavazás és pedig a katonai segédnyilvántartói állásnál, ahol Radetzky Albertet 79 és az egyik irnoki állásnál, ahol Szőke Jánost 58 szavazattal választották meg.

A többi állást közfelkiáltással töltötték be.

Gyámpénztárnok lett: Koszorus Kálmán.

Adófőtiszt: Bakó György.

Árvaszéki iktató: Szőke Géza.

Árvaszéki kiadó: Szondi Lajos.

Árvaszéki irattáros: Kiss Károly.

Mérnök: Pető Lajos.

Katonai iktató: Veres Imre.

Adópénztári ellenőr: Rankay Jenő.

Számtiszt: Somogyi Rezső.

Irodatiszt: Tóth Imre.

Irnok: Minóry Géza, Tőkés István.

Rendőrségi büntetéspéz-kezelő: Kovács László.

A választások megejtése után a főispán bejelentette, hogy Szűcs Gusztáv számtisztet tb. számvevőnek nevezi ki. Az ujonnan választott tisztviselők ezután letették a hivatalos esküt, majd mindnyájuk nevében Tóth Emil dr. mondott köszönetet a választásért.

8. Névszerinti szavazás a házipénztár és az általa kezelt alapok, valamint a gyámpénztár törvényes biztosíték mellett el nem helyezhető felesleg pénzeinek az 1912. év folyamán gyümölcsözőleg elhelyezése ügyében.

A közgyűlés elhatározta, hogy a város pénzét két különböző debreczeni bankban helyezi el, a folyószámlát pedig az Ipar- és Kereskedelmi-Banknál tartja fenn.

9. Ugyanaz (másodizben) a néhai Lókodi Bálintné örökösei tulajdonát képező Késes-utca 43. sz. házastelek megvétele felett.

A közgyűlés a vételt megszavazta.

10. Ugyanaz (másodizben) a Bethlen-utca 13. számú városi tulajdonát képező házastelek eladása felett.

A közgyűlés az eladást megszavazta.

11. Ugyanaz (első izben) Gombos András tulajdonát képező Csapó-utca 91. sz. házastelek megvétele felett.

A közgyűlés a vételt megszavazta.

12. Ugyanaz (első izben) Csonka József és neje tulajdonát képező Vendég-utca 7. sz. házastelek megvétele felett.

A közgyűlés a vételt megszavazta.

13. Tanácsi előterjesztés Lovász János és társa kérelme folytán a Piacz-utca 83—85. számú házastelek között lévő utcának a Vörösmarty-utcaig meghosszabbítása ügyében.

A közgyűlés a tanács javaslatát elfogadta.

14. Ugyanaz Láng Ferencz tulajdonát képező Peregyes-utca 4. sz. házasteleknek a város részére megvétele iránt tett ajánlat ügyében.

A közgyűlés a vételt elhatározta.

15. Ugyanaz dr. Varga Kálmán és társai tulajdonát képező Széchenyi-utca 15. számú házasteleknek a város részére megvétele iránt tett ajánlat ügyében.

A közgyűlés a vételhez nem járult.

16. Ugyanaz Geréby Pál és társának a létesítendő „Kertváros” teleksere iránti kérvénye ügyében.

A közgyűlés a kérelmet teljesítette.

17. Tanácsi előterjesztés a nagyerdei körut csatornázása ügyében.

A közgyűlés kimondta, hogy a nagyerdei körut csatornázását 60,000 koronával elkészíteti és ezen munkálatra nyilvános pályázatot hirdet.

18. Ugyanaz a világítási vállalat villamos telepének bővítésére IV-ik gépegység beszerzése tárgyában.

A közgyűlés a tételt megszavazta.

19. Ugyanaz a zenedének városi kezelésbe vétele ügyében.

A közgyűlés a zenede átvételét elhatározta.

20. Ugyanaz a Seszlina—Böör-féle alapítvány alapító oklevelének kiegészítésekkel ellátva bemutatásáról.

A közgyűlés a bemutatást elfogadta.

21. Ugyanaz a városunkban létesítendő tüdőbetegek szanatóriumának elhelyezésére és építésére vonatkozó megállapodások tárgyában tartott értekezlet jegyzőkönyvének bemutatásáról.

A közgyűlés a bemutatást elfogadta.

22. Ugyanaz a „Debreczen—nagyvárad h. é. vasut Részvénytársaság”, valamint a „Bihari h. é. vasutak Részvénytársaság”-nak, a székelyhid—nagylétai vasutvonal építési költségeihez hozzájárulás iránti kérelme ügyében.

A közgyűlés ezen célra 150,000 koronát szavazott meg.

23. Glück Herman és Társa felebbezése a szoboszlói ut mentén fekvő 1881 □-öl föld bérbeadása tárgyában kelt 15,554/1911. sz. tanácsi határozat ellen.

A közgyűlés a felebbezést elutasította.

24. Megszűnt fegyelmi ügy.

Egy megszűnt fegyelmi ügy bejelentését a közgyűlés tudomásul vette.

A tárgysorozat kimerítettén, elnöklő főispán megköszönte a bizottsági tagok munkás érdeklődését, a hitelesítést 1911 dec. 30-án délután 4 órára kitűzvé, a közgyűlést berékesztette.

Polgármesteri jelentés 1910. évről.

(Folytatás és vége.)

A városi muzeumról.

A házipénztár költségvetésileg 2000 koronával járul évenként a muzeum gyarapításához, míg Löfkovits Arthur igazgató ugyanezen célra évenként 500 koronát ad. A városi muzeumi alaphól gyűjtemények gyarapítására ment 1126 30 fillér, butorozásra és felszerelésre 534 korona 76 fillér, nyomtatványokra 35 korona, irodai és vegyes szükségletekre 228 korona 17 fillér, biztosításra és rendkívüliekre 234 korona 42 fillér. Gyűjteményeink törzsanyagát és gyarapítását a következő táblázat mutatja be.

	Könyv és kézirat	Régiségtár	Néprajzi tár	Képző- és iparművészet	Term.-rajzi gyűjtemény	Összesen
Törzsállom. 1910 elej.	6940	9328	1824	534	523	19149
Államsegélyb. szerzett.	38	339	147	—	—	524
Állami tétek	—	1	—	1	—	2
Városi segélyb. szerzett.	162	19	9	9	—	199
Ajándék hagyomány	1983	458	132	111	1	2635
Egyéb tétel	—	1	—	3	—	4
Összesen gyar.	2133	818	288	124	1	3364
Törzs állom. 1910 vég.	9073	10146	2112	658	554	22513

A könyv- és kéziratárban van 1679 kötet könyv, 597 hírlappéldány, 4141 apró nyomtatvány, 70 térkép, 883 kézirat, 845 okmány, 858 fénykép és negatív lemez. A régiségtárban 2061 őskori, 94 római kori, 1732 középb- és ujkori, 327 kegyeleti tárgy, 5932 érem, plakett és pénzjegy. A néprajzi tárban 2066 magyar, 23 hazai nemzeti-ségi, 16 külföldi művet, 6 primitív széprajzi tárgy. — A képző- és iparművészeti gyűjteményben 37 szobor, 85 festmény, 235 kézirat és metszet, 301 modern műipari tárgy. A természetrajzi gyűjteményben 306 állat és 13 növény, 205 ásvány.

Muzeumunkat 1910-ben 100 nyitási napon 7000 látogató nézte meg.

Debreczen sz. kir. város tanyai iskolái.

Városunk területén ez idő szerint tizennégy tanyai állami elemi iskola van, melyeket a város építtelett és az államnak átadott szerződés szerint. Ezen iskolák: Régi ohati, ohattelekházai és halápi, az újabbat az ebesi, ondódi I. és II. sz., a szepesi, hegyesi, elepi, paci, bánki, nagycseri, fancsikai, és kőszélszegi iskola, melyekben a tanítás rendszeresen folyt, egyes járványok, esetek azonban fordultak elő, melyeknek tartama alatt az iskolalátogatás szünetelt. A legjobb esetben szeliden lefolyó betegségek után az iskolák hatóságilag fertőtlenítve lettek és a tiszti főorvosi hivatal a legnagyobb gonddal igyekezett a járványokat megfékezni és terjedése ellen a legmesszebbmenő intézkedéseket megtette.

A tanyai iskolának ügyét a tanyai állami elemi iskolák gondnoksága intézte, 1910. évben 10 ülést tartott, melyben a folyó ügyeket intézte el. A gondnoksági tagok az üléseken elég szép számban jelentek meg, ellenben az évszázad ellenőrző vizsgálatokon való kiutazásra nem vállalkoztak, mivel a minisztérium eltörölte a költségvetésben ezen célra felvett összeget, már pedig nem lehet kívánni a hivatásukkal különben is elfoglalt gondnoksági tagoktól, hogy a maguk költségével fedezzék a kiküldetéssel járó kiadásukat. Ez irányban a gondnokság felterjesztést intézett

a minisztériumhoz, ahonnan azonban a gondnoksági tagok kiadásainak megtérítésére nézve elutasító válasz érkezett és így félt, hogy jövőre a gondnoksági tagok egyáltalában nem fognak vállalkozni az iskolák ellenőrzésére.

A tanyai iskolai tanulók egész igyekezettel feleltek meg hivatásuknak, az évszázad vizsgálatok eredményesen folytak le; különösen nagy előmenetelt tapasztalunk az ondódi I. sz. iskolánál, ahol a tanító nem csak tanított, de nevelt is. Végül jelentem, hogy a vallás- és közoktatásügyi m. kir. minisztérium Molnár Ferenccz ohattelekházai tanítót igazgatóvá nevezte ki és részére 200 K-t folyósított. A gondnokság gondnokává a lemondott Dávid Mihály helyébe Péterffy József gazd. ismétlő iskolai igazgatót választottuk meg.

A siketnémák intézete 1910-ben.

Intézetünk az 1910—1911. iskolai évben lesz teljes nyolc osztályúvá. Növendékeinek száma 85, ezek közül 50 fiu, 35 leány. Önköltséges volt 8, alapítványos helyen 6, részben az állami gyermekmenhely költségén 34, teljesen intézeti költségén 34, tartásdíjához részben hozzájárult 3. A tantestület 11 tagból állott, kik közül 8 osztályvezető, 1 kézimunka tanítónő és 3 hitoktató. A növendékek tanulási előhaladása, valamint erkölcsi magaviselete a kiválókat teljesen kielégítette. Az intézet a múlt iskolai évben is állami, törvényhatósági és községi segélyekből és jótékony adományokból tartotta fenn magát. Dologi kiadásai 33,457 K 49 fillérre rugtak és az államkincstár által fedezett kiadásai mintegy 38,000 koronát tettek ki.

Debreczen város tanintézetei (iskoláztatás).

A városunk belső és külső területén levő képző- és elemi-iskolákba általános tankötelezettségi korban levő tankötelesek beiratkozása, ezeknek, valamint a be nem iratkozottak számáról az alábbi kimutatásban van szerencsénk beszámolni:

	Beiratkozott	
	fiu	leány
A református belső elemi iskolába	2364	1789
Az ág. ev.	76	26
A róm. kath.	619	448
A gör. kath.	74	65
A statusquo izr.	896	300
Az orthodox	151	134
A tanyai iskolákba	585	525
Nőegyleti árvaházba	—	26
Siketnéma intézetbe	24	18
Munkástelep	33	66
A reform. főgymnasium és felső leányiskola	277	210
A rk. főgymnasiumba és Svetits-intézetbe	145	291
Izr. polgári iskolába	—	58
Kereskedelmi polgári	73	—
Állami főreálba	88	—
Iparos tanonciskola	6	—
Együtt:	4851	3956
Összesen beiratkozott 6—12 éves.	8807.	
A 12—14 évesek közül beiratkoztak:		
A ref. főgymn. és felső leányiskolába	164	138
A rk. főgymn. és Svetits intézetbe	140	147
A keresk. polgári és felső ker. tanintézetbe	319	40
Állami főreáliskolába	98	—
Gazdasági ismétlőbe	148	212
Siketnémák iskolájába	16	11
Az iparos tanonciskolába	610	134
Együtt:	1495	778
Összesen beiratkozott 12—14 éves	2869	
Nem iratkozott be	60	

A debreczeni Patronázs-egyesület.

A debreczeni Patronázs-egyesület létszáma a következő volt 1910. évben:

Alapító tagok	30
Rendes „	229
Pártoló „	51
Működő „	48
Rendes és működő tagok	3
Pártoló és működő tagok	5
Adományozó	6
Ösztöndíj alapító	1

Költségvetés: volt kiadás 3070 K 50 f
Ennek fedezete 3696 „ 36 „

Maradvány: 619 K 96 f.

Pártfogás alá vett családoknál, műhelyekben, gyárakban elhelyezett, iskolába járatott több mint 50 gyermeket és fiatalokat.

Városunk valláserkölcsi élete.

Nagyobb büntettek 1910-ben nem fordultak elő városunkban, a kisebb büntettek sem annyira nyereségvágyból származtak, mint inkább a felhevült indulatoknak voltak sokszor sajnálatos következményei.

Ezen esztőben mozgalom indult meg, sőt egészen elhatározott az Árpád-téren egy református templom és lelkészi lak építése. Ezen célra a város átadta az Árpád-téren levő földterületet és az építéshez nagymennyiségű téglával járult.

Az Árpád-tér környékében lakó lakosság már régen vágyik templom után, mivel igen messziessen kell járniok az isteniszteletre. Ez vezette első sorban a ref. egyházat azon gondolatra, hogy a hívek lelki szükségleteinek kielégítésére az Urnak új és díszes hajlékot emeltet.

A lelkészi kör — valamennyi felekezetről igyekezett a valláserkölcsi életet fejleszteni, ébren tartani és minden kedvező alkalmat felhasznált arra, hogy az emberek lelkéből kiölve a közömbösséget, őket kellő szeretetben gazdag életre serkentse.

Városunk idegenforgalma 1910. évben.

Debreczen sz. kir. város évről-évre fejlődik és szépül, lázas igyekezettel azon fáradozva, hogy a multak mulasztását pótolja. Napról-napra fejlődése, delibábos pusztájának az egész föld kerekégén páratlan szépsége, ősi főiskolájának kincsei évről-évre több és több idegent vonzanak városunkba, akik valamennyien kedves emlékekkel és gazdag tapasztalatokkal hagyják el az északeleti alföld virágzó metropolisát. — A városi tanács szives vendégszeretettel fogadja a közénk jövő idegeneket, kalauzolásokról és magyaros ellátásokról gondoskodik és megtesz minden lehetőt arra nézve, hogy az idegenek kedvező véleményeket vigyenek haza városunkról.

Az elmúlt évben is többen keresték fel városunkat leginkább tanulmány céljából. Nemcsak a város nevezetéseit tekintették meg, de legtöbbjük kiszállott a Hortobágyra is, részint szórakozás, részint ottani állattenyésztésünk tanulmányozása céljából. Az idén meglátogatták városunkat a budapesti VI. kerületi ipariskola növendékei, akik a város közigazgatási intézeteit látogatták meg. Ugyancsak meglátogatták városunkat a kecskeméti kiskisgazdák, kiket a város a gazdasági egyesülettel együtt szivesen fogadott és bemutatta nekik nemcsak a város nevezetesebb intézményeit, hanem a Hortobágyot is, melynek állattenyésztését az intelligens gazdák érdeklődve tanulmányozták.

Ezekon kívül egyesek és kisebb társaságok úgy az országból, mint a külföldről sűrűn keresték fel különösen a Hortobágyot részint tanulmányozás, részint vadászat céljából. A város minden alkalommal gondoskodott a gazdasági ügyosztály útján a vendégek és látogatók kalauzolásáról, akik hazamenvén, megleghangu levelekben köszönték meg az utmutatásokat.

A városi tanács több alkalommal ellátta a vendégeket „Utmutató“-val, melyet kedves emlék gyanánt vittek el városunk vendégei.

A Hortobágy hasznosításának ügye.

Városunk egyik legnehezebb kérdése a Hortobágy hasznosítása, vagyis jövedelmezőbbé tétele ama pusztarészeknek, melyek ma aránytalanul csekély jövedelmet hoznak a házipénztárnak.

Ezen munkálatban a földmivelési kormány hajlandó a várost támogatni és ha az öntöző csatornák a kísérleti telepen kiépítettnek, bizonyára meggyőzi az eredmény mindazokat, akik a hortobágyi pusztarészek nyugalmát nem akarják feláldozni még busás jövedelem reményében sem. A miniszteriummal e kérdés felett nem juthattam végleges megállapodásra, de remélem azt és csak azután következend az, hogy a hasznosításról más utakon-módokon is gondoskodunk.

Városi tisztviselők, bizottsági tagok és nevezetesebb halottak 1910.

Városunk tisztikara, bizottsági tagjaink és a közélet terén szereplők közül többeknek elhunytát jelentem az 1910. évről. Elhunytak az év folyamán és pedig:

Január 12-én hirtelen halállal Varkoly Lajos rendőrségi napidijas.

Január 16-án Hegedüs Ferenc birtokos, volt bizottsági tag, később póttag.

Január 2-án Pongó Lajos bizottsági tag.

Január 6-án németujfalui Simonffy Imre kir. tanácsos, nyugalmazott polgármester, a ref. egyház főgondnoka, érdekekben gazdag élete után ifjúkorában, mint nemzetőr állott a szabadság védelmére, azután pedig különböző állásokban, végül a polgármesteri székben 27 éven át ült bölcsességgel kormányozva városát. Temetésén a városi tanács és tisztikar teljes számban részt vett, ravatalára koszorut helyezett és emlékezetét jegyzőkönyvben örököltette meg.

Február 9-én Vecsey Károly nyugalmazott levéltári segéd.

Február 20-án Oláh Károly tanácsnok, ki haláláig lelkes és munkás harcosa volt a kulturális és emberbaráti intézményeknek, hosszasan betegeskedett és sok szenvedéstől váltotta meg a halál. A városi tanács és tisztikar testületileg vett részt temetésén, ravatalára koszorut helyezett és sirjánál a tanács nevében Koncz Ákos főlevéltáros t. b. tanácsnok bucsuztatta el, emlékezetét jegyzőkönyvbe iktattatott.

Február 26. Kaderász Gábor nyugalmazott polgári biztos.

Március 5. Sáska Ignác városi napidijas-irnok.

Március 25. Némethy Sándor, hosszú időn át bizottsági tag.

Április 10. özv. Kovács Lajosné, volt polgármester özvegye.

Junius 3. Csapó Lajos végrehajtó.

Augusztus 7. Komlóssy Arthur biz. tag, ügyvéd, volt városi főjegyző, kinek elhunytá mély gyászba döntötte

mindazokat, kik tevékeny munkásságát és jó szívet nagyra becsülték. A városi tanács testületileg vett részt temetésén, ravatalára koszorát helyezett, családjához részvétiratot intézett. A sirnál a Petőfi-dalkör nevében Koncz Ákos főlevéltáros, t. b. tanácsnok mondott beszédet.

Augusztus 25. Fried Emil biz. tag, a város ohati birtokának bérlője hosszas munkás élet után operáció következtében.

Augusztus 20. Koszorus Lajos bizottsági tag.

Szeptember 19. Zöld Mihály bizottsági tag, tekintélyes polgár.

Október 3. Kiss Mihály virilis bizottsági tag.

Nov. 11. Papp József városi számvevő, ki hivatalát lelkiismeretes buzgalommal teljesítette.

Nyugalmuk legyen csendes és emlékezetöket őrizze kegyelet!

Városunkban történt nevezetesebb események.

Városunkban az 1910. évben a következő nevezetesebb események fordultak elő:

Január 13. Számonkérőszék tartatott 4^{1/2} évről.

Január 15. Katonai sorshuzás.

Január 28. Hosszu távolságu lőtér ügyében tanácskozás.

Január 28. Törv.-hatósági bizottsági rendes közgyűlés tartatott.

Február 9. Weszprémy István főispánnak állásátöli felmentése érkezett meg.

Február 12. A debreczen—tiszafüred—egri ut átvétele.

Február 13. Tornaversény.

Február 19. Weszprémy Zoltán felmentett főispán bucsuzása.

Február 24. Patronázs-egyleti alakuló gyűlés.

Márc. 3. Rendkívüli főispáni beiktató közgyűlés.

Márc. 3. Halápi iskolához vezető ut kisajátítása.

Márc. 6. Grafikai kiállítás a városházán.

Márc. 15. Hazafias ünnepségek.

Márc. 20. Ügyvédi kamarai közgyűlés.

Márc. 21. debreczen—derecske—nagyléta vasut közgyűlése.

Márc. 23. Neumann festékgár égése.

Márc. 30. Református egyházi főgondn. választás.

Márc. 30. Rostás István főkapitány eskütétele.

Ápril 2. Kalotaszegi kiállítás megnyitása.

Ápril 7—8. Közgyűlés.

Ápril 10. Gróf Tisza István városunkban.

Ápril 13. Szocialista gyűlés.

Ápril 13. Rendőrség átadása az új főkapitánynak.

Ápril 19. Debreczen—derecskei vasut közgyűlése.

Ápril 30. Debreczen—füzesabonyi vasut közgyűlése.

Május 7. Zenede ünnepe gróf Zichy Jenő vendéggel.

Május 8. Dr. Láng Lajos és Dr. Körösi Kálmán programbeszéde.

Május 12. Rendkívüli közgyűlés.

Május 13. Debreczen—füzesabonyi vasut közgyűlése.

Május 14. Vörös-kereszt egylet közgyűlése.

Május 15. Szocialisták fölvonulása.

Május 17. Villamos-vasut engedély tárgyalása.

Május 21. Firczak Gyula munkácsi gk. püspök városunkban.

Május 22. Görög katolikusok templomának felszentelése.

Május 25. Debreczen—nánási vasut igazg. ülése.

Május 28. Lóverseny.

Május 29. Lóverseny.

Május 29. Nyomdászsztrájk kezdete.

Május 30. Központi választmány ülése.

Junius 1. Képviselőválasztás.

Junius 9. Rendes közgyűlés.

Junius 11. Kollégiumi évváró ünnep.

Junius 14. Debreczen—hajdunánási vasut közgyűlése.

Junius 16. Urkocsisok versenye.

Junius 17. Anyakönyvi hivatal vizsgálata.

Junius 17. A Népszava ellen a tanács sajtópört indit.

Junius 23. Tárgyalás a lőszerraktár ügyében.

Junius 30. Közgyűlés.

Julius 1. Közgyűlés.

Julius 8. Deli Mátyás nyug. hortobágyi állatorvos ünneplése.

Augusztus 2. A debreczeni csata évfordulója.

Aug. 18. Diszközgyűlés ö Felsége 80-ik születésnapja alkalmából.

Aug. 25. Bor- és husadó fogyasztási bérlet tárgyalása.

Aug. 30. Kupfer-féle kenyérgár megnyitása.

Szept. 10. Erdei iparvasut rendőri bejárása.

Szept. 22. Izraelita hitközség Kápolnási-utcai imaházának felavatása.

Szept. 25. Kossuth-dalkör zászlószentelési ünnepe.

Szept. 25. Debreczeni Ker. Társulat által fentartott polg. iskola megnyitása.

Okt. 6. Az aradi 13 vértanu emlékezetére templomi ünnepség.

Okt. 9. Báró Bánffy Dezső az ált. egyenlő titkos választás ügyében Debreczenbe érkezett.

Okt. 30. Hammel aviatikus repülése a Nyulason.

Okt. 31. A reformáció emlékünnepe.

Nov. 3. Új csapatkórház átvétele végett helyszini eljárás.

Nov. 15. Számonkérőszék.

Nov. 17. Dr. Szász Adolf látogatott felolvasása a halottégetésről.

Nov. 18. Városi közgyűlés.

Nov. 22. Egyházkerületi közgyűlés.

Nov. 27. Müpártoló-egylet képkiallitásának megnyitása.

Dec. 14. Négy bizottsági tagnak választása; megválasztottak: Jóna János, Geréby Pál, Gróh Ferencz és Eckstein Márk.

Dec. 15. Rendkívüli közgyűlés.

Dec. 22. Rendes közgyűlés.

Dec. 28. Központi választmány ülése.

Dec. 29. Csányk Viktor kir. tanfelügyelőt a Gönczy-egylet ünnepli szolgálata 25-ik évfordulóján.

Befejezés.

Tekintetes Tövényhatósági Bizottsági Közgyűlés!

Az elmondottakban van szerencsém Debreczen sz. kir. város közállapotának 1910. évről szerkesztett jelentésemet a tekintetes törvényhatósági bizottsági közgyűlés elé terjeszteni. Igyekeztem hü képét adni városunk 1910. évi fejlődésének, melynek egészséges menetét annak tulajdonitom, hogy városunk törvényhatósági bizottsági közgyűlése a városi tanácsnak a város fejlesztésére irányuló törekvését támogatta és a sikert biztosította. Szivesen emlékezem meg e helyen a városi tanács és tisztikar odaadó munkásságáról, és jól esik femlitenem, hogy az 1910. év folyamán munkatársaim tehetségük legjavával fáradoztak városunk jövő nagyságának kiépítésén.

Haladásunk azonban az odaadó munkásság dacára is hagyott kívánni valót hátra. Különösen kiemelem a városi tisztviselők, kezelő- és segédzemélyzet, valamint a városi

alkalmazottak fizetés rendezés ügyét, mely még mindig nem nyert kormányhatósági megerősítést. Eltekintve az általános drágaságtól, mely nagyon is megokolta teszi ezen fizetésrendezés életbeléptetését, a késedelem azért is kellemtelen, mert több állás vár már régebben betöltésre. A tekintetes törvényhatósági bizottsági közgyűlés hálára méltó bőkezűséggel úgy intézkedett, hogy a régi és tervezett új fizetés közötti különbözetet drágasági pótlék alakjában megszavazta és kiutalta, mindazonáltal a végleges rendezés nagyon kívánatos volna. Az üresedésben és ujonnan szervezett állások betöltését pedig a munkaszaporulat, a közigazgatási ügyek gyors menetelének biztosítása is megkívánja.

Városunk egyik legfontosabb közegészségügyi ügyünk: a csatornázás, mint említettem fentebb, serényen folyik és a legnagyobb valószínűség szerint 1911. év végén be lesz fejezve, ellenben vízvezetési művünk kiépítését csak 1911-ben kezdhetjük meg. A vízvezetési kutakat elkészítettük, valamint kiépültek a kutak aknáit összekötő csatornák, kapcsolatban örömmel jelentem, hogy a kutak, egy kivételével, bőséges vizet adnak és e tekintetben a szakértők véleménye szerint a város jövőendő vízszükséglete biztosítva van.

Miután az egyes rovatokban részletesen beszámoltam városunk közigazgatási, közgazdasági, kulturális és emberbaráti téren való haladásáról, megemlítem, hogy városunk ügyforgalma nagy emelkedést mutat az előbbi évhez képest ugyanarra, hogy mondhatom, azok letárgyalása nehéz munkát adott a külön bírói szakbizottságoknak, tanácsnak és a bizottsági közgyűlésnek.

Látva az eredményes és kitartó munkát, őszinte szívből köszönetet mondok első sorban városunk tekintetes törvényhatósági bizottsági közgyűlésének, a lankadatlan buzgalommal dolgozó városi tanácsnak és az ügyeket szorgalmasan és sok szaktudással előkészítő szakbizottságoknak, valamint a városi többi tisztviselőknél, kezelőszemélyzetnek, az egész éven át a város érdekében kifejtett buzgó fáradozásukért.

Kelt Debreczenben, 1911 szeptember 24-én.

Kovács József,
polgármester.

Hírek.

— **Lapunk előfizetőinek, olvasóinak és munkatársainknak boldog újévet kívánunk.**

— **A választás eredménye.** A december 28-án meg-ejtett választások eredményével meg lehetünk elégedve s ha egyes érdemes emberek nem juthattak is be magasabb állásba most, a törvényhatósági bizottsági közgyűlés a közel jövőben bizonyára pártolásába veszi őket. A főjegyző-polgármesterhelyettesi állásra egyhangulag és nagy lelkesedéssel megválasztott Körner Adolfot üdvözljük ezen sorokban legelőbb, aki vasszorgalmával, puritán jellemével és tehetségének legjavával három évtizeden keresztül dolgozik eredményesen. Szeretreméltó uri modorával és értékes egyéniségével megszerezte tisztársainak és a társadalomnak becsülését és szeretetét. A többi megválasztott tisztviselők szintén munkás tagjai lesznek közigazgatásunknak és ezen reményben szívesen üdvözljük a megválasztottakat.

— **Rendőrök előléptetése.** Megirtuk annak idején, hogy a rendőrök vizsgát tettek. E vizsga eredményéhez képes Kovács József polgármester most nevezte ki a rendőröket s az altiszteket. Rendőrőrmester lett Vadas József és Furkó László, címzetes őrmester Nagy Áron lovasrendőr

tizedes. Tizedessé négy rendőrt neveztek ki, míg e levizsgázott többi rendőr közül az I. és II. osztályu rendőröket neveztek ki. A polgármester mai rendeletében intézkedett a rangjelzés tárgyában is, amely csillagokkal fog történni és pedig úgy, hogy a próbarendőrök nem kapnak csillagot, míg a véglegesített rendőrlegénység és az altisztek egyhárom csillagot kapnak.

— **Értékes ajándék a város muzeumának.** Telegdy György ur szép ajándékkal lepte meg a városi muzeumot. Egyháztéri házában udvarán csatornaásatás közben egy csupor régi pénzt s közel ehhez aranyozott ezüst serleget találtak. A régi pénzeket a munkások megosztottak s csak néhány darabot tudott a muzeum utólagosan megvásárolni azokból. A leletnek ekként megmentett része III. Ferdinánd magyar-, III. Zsigmond és János Kázmér lengyel király tallérjából, hat- és három garasosaiból áll. A legkésőbbi veret 1662-ből való. A serleg megtalálásánál véletlenül Telegdy György ur is jelen volt. Szerencse, mert máskülönben a serleg is a pénzek sorsára jut, s vagy olvasztóba, vagy idegen helyre kerül. Most pedig egyik értékes és érdekes muzeumi emléke a debreczeni híres régi ötvös művészetnek. Kupája és talpa nyolcszögű; alakja izléses, kecses. Diszitése vert és vésett, tűzben aranyozott. Készítője a szárnak, a kupába benyuló végébe, meglehetősen rejtett helyen véste be a nevét így „Villás András Anno 1634”. A serleg 15.5 centiméter magas s 238 gramm súlyu. Nagyon valószínű, hogy régi tulajdonosa, valamelyik labanc-, vagy török-szorongatáskor ásta el a csupor pénzrel együtt. Talán Strassaldó generális 1675. évi sarcolása elől. A szíves ajándékozónak, aki követésre méltó példát adott muzeumunk gyarapítására, e helyen is hálásan mond köszönetet a muzeum igazgatósága.

!! MEGJELENT !!

□ A VÁROSI TANÁCS KIADÁSÁBAN □
**DEBRECZEN SZAB. KIR.
VÁROS ÉRVÉNYBEN LÉVŐ
SZABÁLYRENDELETEI-
NEK GYŰJTEMÉNYE.**

Az 564 oldal terjedelmű vaskos kötet ára
2 KORONA.

Kapható a városi könyvnyomda-vállalat irodájában. **Kossuth-utca, városház-épület.**

„Ős Debreczen.”

Elbeszélések Debreczen multjából.

Irtta: **Koncz Ákos.**

A fővárosi és vidéki sajtó a legnagyobb elismeréssel emlékezett meg ezen kötetéről, mely Debreczen multját rajzolja meg megfigyelő tollal.

Ára **3 korona.**

Tisztviselőknél, tanároknál, tanítóknál, nyilvános könyvtáraknál, egyesületeknél és tanulóknál 2 kor. o o

Kapható a szerzőnél:

Városház, földszint, 7-ik számú ajtó (közlevéltár.)